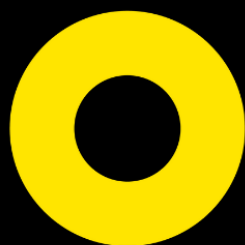

POLITISK GRUNNPOSISJON

Forum for
utvikling
og miljø

Dette mener ForUM om:

**BÆREKRAFTIGE
MATSYSTEMER**

ForUMs grunnposisjoner er organisasjonens grunnleggende politiske posisjon på våre strategiske satsningsområder i ForUMs gjeldende strategi. Politiske innspill og utspill skal være i tråd med gjeldende grunnposisjoner på våre tema. Grunnposisjonene utarbeides i samarbeid med ForUMs medlemmer i arbeidsgruppene, og behandles av ForUMs styre.

Behandlet av ForUMs styre, 01.02.2023

GRUNNPOSISJON: BÆREKRAFTIGE MATSYSTEMER

Strategisk mål fra ForUMs strategi 2021-2025:

Mål: Norske myndigheter har god kunnskap om og strategier for å oppnå bærekraftige matsystemer og arealbruk globalt, som styrker bønder og fiskeres arbeidsvilkår og evne til å produsere ernæringsmessig sunn, miljø- og klimavennlig mat.

Med flere pågående kriser øker antallet som sulter og er feilernærte globalt. En av ti lever i dag uten matsikkerhet og matsystemer står for en tredjedel av verdens årlige klimagassutslipp. Storskala handel med dyr over landegrensene øker faren for pandemier, og intensivt dyrehold truer den globale helsen med antibiotikaresistens, overforbruk av vann og andre viktige ressurser. Samtidig benyttes store landbruksarealer til andre formål, som produksjon av biodrivstoff og tobakk. Arealendringene bidrar til ytterligere klimaendringer, tap av naturmangfold, landkonflikter og menneskerettighetsbrudd.

Med dette bakteppet haster det å legge om til bærekraftige matsystemer. Norske myndigheter må føre en politikk som reduserer klimaendringene, styrker naturmangfoldet, bedrer matsikkerheten, reduserer ulikheter, ivaretar menneskerettigheter og bedrer folkehelsen. Landbruksareal til andre formål enn matproduksjon må begrenses for å hindre arealendring og avskoging. Småbrukere er sentrale for lokal matsikkerhet og et regenerativt landbruk på lag med naturen. For at en bærekraftig matproduksjon skal sikres, må lokale småbønder finansieres tilstrekkelig og på en måte som støtter opp om lokale verdikjeder.

ForUM mener at norske myndigheter må:

- Styrke arbeidet med menneskerettighetene, og da spesielt retten til mat
- Øke støtten til ordninger som styrker mat produsert i henhold til agroøkologiske prinsipper og som ikke skader naturen
- Fremme bærekraftig økonomi og fordeling for småbønder og kystfiskere, både nasjonalt og internasjonalt
- Støtte en landbrukspolitikk som sikrer utnyttelse av lokale ressurser, oppbygging av lokal foredling og markeder, samt økt nasjonal verdiskaping
- Sikre bærekraftig arealbruk, både i Norge og internasjonalt, som ikke skader natur og klima, eller sprer pandemiske sykdommer, men som bedrer jordhelsen og naturmangfoldet

- Støtte organisering, viderefordeling og distribusjon etter samvirkemodeller som sikrer bønders inntekt, vilkår og begrenser spekulasjon
- Bidra til drastisk reduksjon av matsvinn og tap
- Avslutte alle subsidier og reguleringer som bidrar til bruk av landbruksprodukter i biodrivstoff, og raskest mulig fase ut bruken av palmeolje og soya i biodrivstoff
- Legge om til et mer plantebasert kosthold og landbruksproduksjon
- Øke norsk selvforsyning og støtte lands rett til å fatte eksportrestriksjoner på matvarer
- Føre en helhetlig og samstemt mat-, nærings-, miljø- og utviklingspolitikk som setter matsikkerhet, rettferdig fordeling og miljøet i sentrum
- Endre subsidie- og insentivstrukturer slik at de premierer bærekraftig og regenerativt landbruk
- Sikre «[Free, Prior & Informed Consent](#)» (FPIC) i alle arealendringssaker som berører urfolk
- Gi juridiske rettigheter og anerkjennelse til urfolks territorier, og støtte økonomisk deres arbeid for bærekraftig utnyttelse av dem
- Støtte urfolk, kvinner, ungdom og andre minoriteters rett til å eie og arve land, samt delta i bondeorganisasjoner og samvirker
- Bruke offentlige innkjøp som et virkemiddel for å premiere bærekraftige matsystemer

Strategisk mål fra ForUMs strategi 2021-2025:

Delmål: Norske myndigheter må ta en aktiv og konstruktiv rolle i forkant av, under og i oppfølgingen av relevante toppmøter som inkluderer forhold knyttet til matsikkerhet og bærekraftige matsystemer.

ForUM mener at norske myndigheter må:

- Sikre tidlig og meningsfylt involvering av sivilsamfunnet, spesielt må stemmer fra det globale Sør, urfolk, småbønder og minoriteter styrkes
- Sikre at Norge til enhver tid tar hensyn til anerkjent og uavhengig forskning på de områdene som skal behandles i relevante toppmøter
- Følge de ulike toppmøtene med overlappende tema i sammenheng, og finne helhetlige og forsterkende tiltak
- Fremme at lokal kunnskap og erfaring fra ulike grupper i befolkningen vektas godt i relevante forhandlinger
- Aktivt følge opp, og støtte relevante prosesser tilknyttet matsystemer hvor sivilsamfunnet har en tydelig stemme, som Koronivia Joint Work on Agriculture (KJWA) under klima-COPene og the Civil Society and Indigenous Peoples Mechanism (CSM) tilknyttet CFS

Strategisk mål fra ForUMs strategi 2021-2025:

Delmål: ForUM arbeider for at norske myndigheter fører en politikk som sikrer nedgang i klimagassutslippene og naturødeleggelser i jordbruket nasjonalt og globalt. Samtidig må Norge sette av tilstrekkelige ressurser til klimatilpasningstiltak, særlig i de mest utsatte landene, for å styrke bøndernes evne til å tilpasse seg et endret klima.

ForUM mener at norske myndigheter må:

- Øke støtten til småskala matprodusenter i tråd med studien [CERES 2030](#)
- Styrke andelen av Norges klimafinansiering som går til klimatilpasning
- Sikre ordninger for klimatilpasning i jordbruket og til tap og skade etter ødeleggende ekstremvær
- Sikre at midler til klimafinansiering som ikke reduserer fattigdom, gis gjennom andre kanaler og kommer i tillegg til ordinært bistandsbudsjett
- Igangsette tiltak som sikrer nedgang i klimagassutslippene og økt karbonlagring i samsvar med jordbrukssektorens bidrag for at Norge skal kutte 55 prosent i klimagassene innen 2030
- Kraftig redusere utslipp knyttet til transport av matvarer og føre en jordbrukspolitikk basert på agroøkologiske prinsipper som bidrar til en miljøvennlig arealforvaltning
- Gjennom lovverket og i praksis få slutt på unødvendig nedbygging av matjord for andre formål enn reetablering av vill natur